Rocznik IV (1922) Września, sobota, dnia 14-go października 1922 Numer pojedyńczy 20 mk.

ORĘDOWNIK POWIATOWY

na powiat wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę :: Nakład i druk A. Prądzyńskiego, odpowiedzialny za część nieurzędową Andrzej Prądzyński we Wrześni

ABONAMENT: (na poczcie lub w administracji) kwartalnie 600 mk. : miesięcznie 200 mk. | № 121 | OGŁOSZENIA: za miejsce jedno-łamowe jeden milimetr w wyż 40,— mk. Telefonu № 389

Dział urzędowy

Wielkopolska Izba Rolnicza uchwaliła podatek za rok rachunkowy 1921 na 150% a za rok rachunkowy 1922 na 400% od czystego dochodu podległego podatkowi gruntowemu dla tych gospodarstw rolnych i leśnych które są ocenione do podatku od czystego dochodu na 40 talarów i ponadto, albo w razie czystego leśnego użytkowania na 50 talarów i więcej. Podatki w wysokości 550% obliczono, a rejestry poborowe wysłano P. P. Komisarzom obwodowym celem doręczenia poszczególnym P. P. przewodniczącym gmin i obszarów dworskich.

Panów przewodniczących gmin i obszarów dworskich wzywam ażeby po otrzymaniu rejestrów poborowych w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia zaplacili podatki w Powiatowej Kasie Skarbowej we Wrześni w przeciwnym razie ściągane będą w drodze przymusowej.

Września, dnia 12 października 1922 r.

L. dz. 9116/22 II. **Starosta.** Charkiewicz.

Ogłoszenie!

Powołując się na rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych zarządza się

przegląd wojskowo-lekarski wszystkich mężczyzn, obywateli polskich urodzonych w latach 1885—1901 bez względu na narodowość,

na stopień wykształcenia i na to, czy w jakiejkolwiekbądź armji zaborczej służyli lub nie. Wszyscy mężczyźni wyżej wymienionych roczników stawią się przed komisją przeglądową w dniu i miejscowości, które podaje poniżej załączony plan urzędowania Komisji przeglądowej.

Niestawienie się wzgl. ukrywanie kogoś będzie karane sądownie. Od stawienictwa wolni są tylko byli oficerowie armji polskiej, którzy posiadają książeczkę stanu służby oficerskiej i duchowni.

Plan urzędowania Komisji Przeglądowej:

Dzień	Godzina	Miejscowość urzędowania	Bliższy adres	Miasta wzgl. obwody	Roczniki
18 X 22	7.30 rano	Września	R. Knechtla	Września miasto	1885—1901
19 X 22	"	Września	" "	Września Komis.	
20 X 22	"	Września	" "	Kołaczkowo "	
21 X 22	"	Strzałkowo	" Barralla	Strzałkowo "	
23 X 22	"	Miłosław	Hotel Bazar	M. i Kom. Miłosław	

(—) **Rust,** podpułkownik i komendant.

Podając powyższe ogłoszenie i plan urzędowania Komisji Przeglądowej (uzupełniony przez Starostwo) zarządzam co następuje:

1. P. P. Burmistrze miast i Komisarze obwodowi podadzą niniejsze do wiadomości mieszkańcom miast wzgl. obwodów policyjnych w sposób tam praktykowany.
2. Sołtysi gmin i przewodniczący obszarów dworskich sporządzą bezzwłocznie spisy roczników z wyszczególnieniem imienia, nazwiska, daty urodzenia oraz miejsca zamieszkania. Dalej pouczą swych wpisanych i dopilnują, by do przeglądu stawili się na dotychczasowych obowiązujących warunkach tj. czysto umyci, trzeźwi itd. Pouczą wpisanych, by zabrali z sobą papiery wojskowe.
3. W dniu przeglądu i miejscach przeglądu (miejscowościach urzędowania) **zakazuję sprzedaży, podawania oraz spożywania napojów alkoholowych** (Dz. U. R. P. nr. 35 poz. 299 art. 7 z 1922 r.).

Nad wykonaniem powyższego winny baczyć podległe mi organa policyjne. Nie stosujących się do mego zarządzenia będą odpowiednio karani.

Września, dnia 11 października 1922 r.

L. dz. 9152/22. I. **Starosta.** Charkiewicz.

Wezwanie!

Inwalidzi oraz byli żołnierze b. armji niemieckiej bez względu na szarżę, którzy mają jeszcze pretensje do armji niemieckiej z tytułu:

1. ubrań (t. zw. Entlassungsanzug),
2. z tytułu nieodebranego żołdu, odprawy przy uwolnieniu, odprawy marszowej itp. (Marschgeld, Entlassungsgeld),
3. z tytułu jednorazowych zapomóg (Einmalige Zuwendung)

winni niezależnie od tego, czy już także wnioski raz wysłali do dnia 15. X. br. zgłosić swe pretensje listownie do P. K. U. Gniezno, załączając dowody względnie wyszczególnić należy o jakie zaległości się rozchodzi oraz w której formacji się należą. **Zgłoszenia po 15. X. 1922** nie będą przyjmowane.

Podając powyższe do ogólnej wiadomości polecam podległym mi Urzędom Policyjnym i Komisarjatom obwodowym natychmiast opublikować niniejsze w sposób tam praktykowany.

Września, dnia 10 października 1922 r.

L. dz. 9151/22 I. **Starosta.** W z.: Mycak, sekr. pow.

Pow. lekarz weteryn. we Wrześni stwierdził u bydła p. Radzińskiego w Ostrowie Kośc. zarazę płuc.

Strzałkowo, dnia 12 października 1922.

Komisarz obwodowy. Kochanowski.

Dział nieurzędowy

O budowę gmachu sejmowego w Katowicach.

Katowice, 11. 10. Województwo śląskie projektuje budowę osobnego gmachu dla województwa i osobnego dla Sejmu śląskiego. Tymczasowa Rada wojewódzka preliminowała na budowę gmachu województwa 250 miljonów marek niemieckich na ręce kierownika oddziału robót publicznych pana Kaulisa. Gmach stanie przy ulicy ks. Henryka i będzie obejmował około 400 pokoi. Roboty mają się zacząć na wiosnę roku przyszłego. Natychmiast po przeniesieniu się urzędu wojewódzkiego i Sejmu do własnych budynków gmach dawnej szkoły budowlanej będzie przekształcony na siedzibę projektowanej politechniki dla Górnego Śląska.

Wręczenie krzyża Legji Honorowej

Warszawa, 11. 10. Wczoraj poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Rzeczypospol. Francuskiej p. de Panalieu odwiedził w Min. kolei wiceministra p. Eberhardta i wręczył mu krzyż komandorski Legji Honorowej.

„Nieprzyjemny naród"

Leafield, 11. 10. Pat. donosi: Przed zamknięciem konferencji w Mudanji gen. Harrington, zwracając się do Ismeda Paszy, oświadczył m. in.: Angija posiada wielką liczbę okrętów, wielką liczbę żołnierzy jak również wielką liczbę armat. Proszę pamiętać, że jesteśmy narodem, z którym nieprzyjemnie jest walczyć.

Sprawa atamana-bandyty

Warszawa, 12. 10. Dochodzenia policyjne w sprawie spisku atamana Machny z bolszewikami przeciwko Państwu Polskiemu zostały już ukończone i komisarz policji politycznej p. Chwast, który je prowadził, w dniu dzisiejszym wręczył zebrany przez siebie materjał prokuratorowi sądu okręgowego, skąd będzie przekazany do dalszego badania sędziemu śledczemu.

Z miasta i dalszych stron

Września, dnia 13-go października 1922 r.

We wtorek, 17 bm. odbędzie się we Wrześni jarmark jesienny.

* **Egzamin czeladniczy cechu kowalskiego** odbył się we Wrześni dnia 3 b. m. pod kierownictwem cechmistrza p. Frydrychowicza, na który i ja ze strony zarządu zaproszenie odebrałem. Z całą przyjemnością i ciekawością pospieszyłem jako kierownik szkoły dokształcającej na ten egzamin, aby przy tej sposobności poznać braki naukowe u naszych uczniów szkoły dokształcającej i aby poznać wymagania, stawiane przy takim egzaminie, tyczące szkołę dokszt. Pomiędzy uczniami byli zdolniejsi, drudzy fachowo dosyć dobrze przysposobieni, zato w teoretycznym egzaminie nie bardzo się popisywali. Przekonałem się, że im brak pewności w polskiem czy to ustnie czy pisemnie, dalej i w rachunkach — skutki pruskiej szkoły dokszt. i wojny światowej. Cieszyło mnie, że przy egzaminie praktycznym żądano dokładne i dobre wykonanie pracy pod każdym względem, najlepszy dowód, że nasz cech kowalski dba o swoją dobrą opinję i nie dopuszcza tak zwanych „fuszerów" do swego rzemiosła. Cześć mu i jego cechmistrzowi. G.

* **Wskrzeszenie nieboszczyka.** Z Londynu donoszą, że angielskiemu dr. Bedfordowi Russelowi udało się przy pomocy masażu serca, przywrócić do życia na 27 godzin pewnego młodego człowieka. Jakkolwiek ta operacja przedłużyła życie owemu osobnikowi na krótki stosunkowo czas, to jednak koła medyczne Londynu przywiązują wielką wagę do tego wyniku. Chcąc takiej operacji dokonać musi być dokonane głębokie cięcie w okolicy serca i masaż musi być robiony bezpośrednio na sercu wyjętym na wierzch. Obecny przy tej operacji chirug szpitala św. Bartłomieja w Londynie oświadczył korespondentowi „Matina", że próba ta nie jest bynajmniej nowa, że jednak dotychczas nigdy nie otrzymano tak wybitnego rezultatu. Warunki zresztą — mówi on — były tu szczególnie korzystne

Dzieje powiatu wrzesińskiego

Zestawione urzędowo i ogłoszone w organie rejencji Wielkiego Księstwa Poznańskiego w 1870 r.

2) (Ciąg dalszy z № 119)

Starosta, czyli kapitan krajowy, (kapitaneus) pochodził, zanim ten urząd można było wydzierżawiać, z wyższej szlachty, i niemałe musiał był około kraju położyć zasługi. Za to też obok użytku w dożywociu z dóbr królewskich, powierzano mu urząd policji, władzę administracyjną, jako judici nato sądownictwo, wykonywanie królewskich rozkazów i wyroków sądowych w swym dystrykcie (powiecie). Odbierał także podatki koronne resp. takowe przez tak nazwanych exactores ściągać kazał.

Staropolskie dobra koronne, które należały do dóbr starostwa w tutejszym powiecie, były: wsie Szemborowo, Sokolniki i szlachecka Grabowo wraz z Krzywogórą. Te osady należały do starostwa Pyzderskiego; a Grabowo było wydzierżawiane wielu staropolskim familjom, jak n. p.: Tomickim, Rozrażewskim, Radolińskim, Lipskim i wielu innym. W czasach południowych Prus należało Grabowo, jako też i wsie Kołaczkowo, Gorazdowo, Bardo, Biechowo, Lgowo i miasto Miłosław do powiatu średzkiego.

Niektóre tylko osady w północnej części powiatu położone: Stanisławowo, wieś rycerska Sędziwojewo i wieś Ostrowo należały do starostwa Gnieźnieńskiego, które dopiero w r. 1768 oddzielone od województwa Kaliskiego stało się samodzielnem, gdy tymczasem sąsiednie wsie Wielkie i Małe Guttowo należały do starostwa Pyzderskiego; Kleparz zaś z tegoż klucza, dziś w powiecie Gnieźnieńskim leżący, należał znów do starostwa Gnieźnieńskiego. Wieś Borzykowo, przy granicy państwa, była jedyną osadą w powiecie, nad którą starosta Pietrzykowski, w królestwie Polskiem miał władzę.

Zupełnie wyjęte z pod jurysdykcji wszelkich starostw były, rozumie się samo przez się, posiadłości duchownych; tu biskup (coram domino episcopo) nadawał mieszkańcom prawa. —

Tyczyło się to w powiecie mianowicie wsi Skarboszewa, która należała do dóbr arcybiskupa Gnieźnieńskiego, ten bowiem osadził w niej osobnego wojta (advocatus), ażeby nią zarządzał, za co nadał mu prawo dziedzicznej dzierżawy, jeszcze dziś tamże istniejącego wojtostwa. W takim samym stosunku była i wieś Gozdowo; należała bowiem do proboszcza tumskiego w Gnieźnie. W niej również wojt miał zarząd nad dobrami i w imieniu kościoła wykonywał prawa dziedzica względem zamieszkałych chłopów. W roku 1790 kapituła tumska wojtostwo rzeczone przekazała na posiadłość dożywotnią. Stare Gałęzewo należało także do tumskiej kapituły w Gnieźnie; a Szamarzewo do biskupa Poznańskiego; wieś zaś Kaczanowo już od początku 14-go stulecia do kustosza katedry Poznańskiej; dzisiejsza wieś rycerska Wulka, która w ówczesnem starostwie Skulskiem w królestwie Polskiem była, należała do kapituły Poznańskiej.

Posiadłością duchowną osobliwszego rodzaju były Biechowo kościelne i Pogorzelica. Świętosław Samarzewski ofiarował roku 1723, krótko przed swoją śmiercią, która go 3. maja 1752 zaskoczyła, kongregacyi księży Filipinów (congregatio Philippi Nerei) na uposażenie wieś Biechowo kościelne i kapitał, wynoszący 16.000 polskich złotych na ich utrzymanie. Pogorzelica zaś, z tamtej strony Warty, była własnością zakonu rycerzy Maltańskich. Już bardzo wcześnie zakon ten miał komandorye w Poznaniu, do której należał szpital przy św. Janie. Władysław, książe Wielkopolski, syn Ottona, a wnuk Mieczysława, księcia Polskiego, ofiarował w roku 1238 na przebłaganie Pana Boga za przewinienia, jakich się właśnie względem tego szpitala dopuścił, wieś Pogorzelicę, która do tego czasu należała do dóbr koronnych, z wielkiem arealem i znacznemi borami rycerzom Maltańskim, a Król Władysław posiadłość tę przywilejem p. d. 1425 w Kościane jeszcze raz potwierdził. Późniejszy przełożony zakonu, książe Zygmunt Radziwił, celem lepszego uposażenia plebanji św. Jana, darował w roku 1628 proboszczowi rzeczonego kościoła wieś i dobra Pogorzelickie z arealem 4000 mórg. Z biegiem czasu powstały na tem terytorium wsie: Paruchowo i Antonin; albowiem część tego arealu, który w czasach ustawicznych wojen pozbawiony był dostatecznej opieki, przywłaszczyła sobie sąsiednia szlachta w Komorzu, Przybysławiu i Smiełowie, tak, że ostatecznie pozostało dla kościoła tylko 1050 mórg.

Również wolnemi od władzy starostów były miasta szlacheckie czyli dziedziczne, ale za to tym bardziej zależnemi w innym względzie. (C. d. n.)

gdyż operacji dokonano na człowieku młodym, zmarłym na anginę, dobrze zbudowanym, liczącym 27 lat. Podobnej operacji dokonano już na osobie Artura Griftitha, ale pacjent nie odzyskał wówczas przytomności. Krew tylko poczęła na nowo krążyć i organy oddechowe poczęły łącznie z tym harmonijnie funkcjonować. — Obecny wynik operacji dowodzi, że w tej dziedzinie dokonano znacznego postępu.

* **Telefon w kościele.** W Ameryce, w kraju niebywałych inowencji zaprowadzono ostatnio oryginalną nowość w kościołach. Mianowicie polecono rezerwować miejsca położone najbliżej ołtarza dla osób o przytępionem słuchu. Miejsca te połączone są telefonem z ołtarzem, skąd głos powiększony specjalnem aparatem dochodzi słuchających jako wyraźniejszy od rzeczywistego. W ten sposób przygłusi mogą z powodzeniem słuchać nabożeństwa jak również kazań.

* **Żona żąda rozstrzelanie męża.** W Nowym Jorku p. Donegan, stwierdziwszy przed trybunałem, że mąż jej przepija cały zarobek i że przez trzy tygodnie w miesiącu jest pijany dodała: — powinniście wyprowadzić mego męża z tej sali i rozstrzelać. W odpowiedzi na to sędzia oświadczył, że gdyby kazał rozstrzelać jednego tylko męża pijaka, to cała masa kobiet zwróciłaby się do sądów z analogicznemi żądaniami, tak iż byłoby trzeba zatrudniać w tym celu kilka fabryk amunicji. Byłby to zatem szkodliwy procedens.

Z życia Towarzystw

— **Miesięczne zebranie Zjednoczon. Murarzy we Wrześni** odbędzie się w niedzielę, dnia 15 października w lokalu p. Janiszewskiego o godzinie 2-giej popołudniu. O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

— Miesięczne zebranie Stowarzyszenia Urzędników Państwowych i Komunalnych na powiat wrzesiński odbędzie się w niedzielę, dnia 15 października br. punktualnie o godz. 10-tej przed poł. w sali p. Trąpczyńskiego we Wrześni. O punktualne przybycie uprasza Zarząd.

— **Czołem!** Zebranie Tow. gimn. „Sokół“ odbędzie się w poniedziałek, dnia 16-go bm. o godz. 8-mej wieczorem w lokalu p. Knechtla.

W niedzielę, dnia 15-go października 1922 odbywają się wyścigi rowerzystów z Poznania; przejazd przez Wrześnię pomiędzy 10—11 przed poł. Drużyna sokola obstawia ulicę. Zbiórka o godz. 11-tej przy ul. Dworcowej.

O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

— **Czołem!** Ćwiczenia w sokole odbywają się regularnie w wtorek dla drużyny męskiej w czwartek dla drużyny żeńskiej o godz. 7½. Naczelnik.

— **Zebranie Chrześcijańskiego Narodowego Stronnictwa Pracy** odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w poł. na sali p. Knechtla, na które wszystkich członków jak zowolenników i sympatyków zaprasza Zarząd.

— **Baczność „Ekawera“!** W niedzielę, 14 października br. o godz. 3.30 po poł. odbędą się na dziedzińcu koszarowym 68 p. p. zawody między drużynami I-szą Tow. Sportowego „Herkules“ Poznań i I-szą Tow. Sport. „Ekawera“. Kapitan.

— **Cześć sportowi!** W sobotę dnia 15 października br. o godz. 8-mej wieczorem odbędzie się zebranie Klubu sportowego „Nadzieja“. O liczne i punktualne przybycie prosi Starszy Klubu.

Składki i pokwitowania

Na ubogich Tow. św. Winc. a Paulo złożyli w dalszym ciągu p. Koeler z Sokołowa 1 ctr. żyta, p. Mycielska z Wrześni 1 ctr. żyta 5 ctr. perek p. Zychlińska Gorazdowo 8 ctr. żyta, p. Bartz dzierżawca probostwa z Wrześni 6 ctr. perek, p. Grudzielska z Sołeczni 2 ctr. żyta.

Dnia 13-go października r. b. o godzinie 9-tej z rana zmarł po ciężkiej operacji nasz najukochańszy syn, brat i szwagier **ś. p.**

Edward Trawiński

w 17-ej wiośnie życia.

W ciężkim smutku i nieutulonym żalu pogrążeni

Stefanostwo Trawińscy z rodziną.

Chocicza Wielka, dnia 13 października 1922.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 16-go bm o godz. 3-ej po południu z domu żałoby do grobowca rodzinnego we Wrześni.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Za szczere dowody współczucia, okazane nam po zgonie kochanego synka

Zygmusia

oraz za liczny udział w pogrzebie nieodżałowanego, Wielebnemu Duchowieństwu, Rektorowi Gawęckiemu z całem gronem nauczycielskim, dzieciom, współkolegom szkolnym zmarłego, krewnym oraz wszystkim przyjaciołom i życzliwym, którzy się do tego przyczynili, składają na tej drodze serdeczne

„Bóg zapłać!”

Edwardowie Kubalowie z dziećmi.

Września, w październiku 1922 r.

We wtorek, dnia 24. październ. 1922
o godzinie 12-tej w południe odbędzie się w szkole polskiej w Babinie pod Strzałkowem przez

publiczną licytację

wydzierżawienie dotychcz. szkoły ewang. i 5 mórgów roli.

Rada Szkolna Miejscowa w Babinie.

Dobrowolna licytacja!

W jarmark, dnia 17-go bm. o godz. 10-tej sprzedawał będę na rynku we Wrześni najw. dającemu:

łożka z materacami, krzesełka, lampy naftowe oraz inne rzeczy.

Janicki, komornik sądowy.

Unieważnie się zagubione
orzeczenie rentowe.
Jan Kubczak, Września.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe.
Adolf Heinrich, Biechowo.

Z dniem ogłoszenia unieważnia się zagubione
- orzeczenie - rentowe.
Antoni Giel, Sławie.

Z dniem ogłoszenia unieważnia się zagubione
- orzeczenie - lekarskie.
Marcin Kasprzak, Obłaczkowo.

Z dniem ogłoszenia unieważnia się zagubione
- orzeczenie - rentowe.
Maks. Kaczmarek, Słomowo.

Z dniem ogłoszenia unieważnia się zagubione
- orzeczenie - rentowe.
Jan Brambert, Pałężyn.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe wydane przez Intendanturę w Poznaniu.
Kaz. Trojanowicz, Strzałkowo.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe.
Michał Ziętek, Kaczanowo.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe.
W. Dolata, Gałęzewo.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe.
Ksawery Stence, Września.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe.
Leon Kemnitz, Zieliniec

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe.
Tomasz Urbaniak, Strzałkowo.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe.
Antoni Izydorek, Psary Polskie.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe
Tomasz Wiełlacz — Września.

Walne Zgromadzenie

podpisanej Spółki odbędzie się
dnia 22 października 1922
o godz. 12 w południe na sali „Odeon“ we Wrześni.

Porządek obrad:

1. Zagajenie i wybór przewodniczącego.
2. Sprawozdanie Rady Nadzorczej oraz Zarządu za rok 1921/1922.
3. Przyjęcie bilansu i udzielenie Radzie Nadzorczej i Zarządowi pokwitowania.
4. Podział czystego zysku.
5. Zmiana ustaw w myśl § 16. 11 12.
6. Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.
7. Wnioski bez uchwał.
8. Zamknięcie.

Września, dnia 12-go października 1922.

„Zgoda“ Spółdz. Spożywców
Sp. zap. ogr. we Wrześni.
Rada Nadzorcza: J. Jabłoński, prezes.

---

25 murarzy i 10 cieśli
potrzebni od zaraz w Poznaniu.
Zapłata taryfowa 518,— mk. na godz. Zgłosz. przyjm. podmistrz na budowli Boże Ciało ulica Strzelecka.

Unieważnia się zagubione
orzeczenie rent. i pas wojskowy.
Heinrich Leindecker, Zajezierze.

Z dniem ogłoszenia unieważnia się zagubione
orzeczenie rentowe.
Leon Przybylski, Miłosław.

Unieważnia się zagubione
papiery wojskowe.
M. Wawrzyniak, Wrześnie.

Z dniem ogłoszenia unieważnia się zagubione
tymczas. papiery demobilizacyjne.
Winc. Wietrzyński, Kaczanowo.

Z dniem ogłoszenia unieważnia się zagubione
orzeczenie rent wojskowych.
Walenty Witczak, Wrześnie.
